

سرشناسه فاطمی، مهدی

عنوان و نام پدیدآور در میدان انقلاب: روایتی مختصر از سه انقلاب بزرگ

تاریخ: فرانسه، روسیه و ایران/ مهدی فاطمی، سعید زاهدی.

مشخصات نشر قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر

نشر، ر.ف. ۱۳۹۳.

ملاحظات ظاهری، ۲۵۰ ص.

شابک ۹۷۸-۹۶۱-۵۳۱-۶۴۱-۷

وضعیت فهرست‌نویسی: خیا

موضوع ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷

موضوع انقلاب -- مطالعات سیاسی

موضوع فرانسه -- تاریخ -- انقلاب، ۱۷۸۹ - ۱۷۹۹ م.

موضوع روسیه -- تاریخ -- انقلاب، ۱۹۰۵ - ۱۹۱۷ م.

شناسه افزوده زاهدی، سعید

شناسه افزوده نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها: دفتر نشر معارف

رده‌بندی کنگره ۱۳۹۳ الف ۴ / ف ۲ / ۱۵۵۳ PSR

رده‌بندی دیویی ۹۵۵ / ۰۸۳

شماره کتابشناسی ملی ۳۴۵۴۳۰۹

در سیدای انقلاب

روایتی مختصر از
سه انقلاب بزرگ تاریخ
فرانسه
روسیه
ایران

سعید زاهدی - مهدی فاطمی

درمیدان انقلاب

نویسندگان سعید زاهدی، مهدی فاطمی

ناشر دفتر نشر معارف

وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها

صفحه‌آرا حسن مولوی

نوبت چاپ اول، ۱۳۹۳/۲۰۰۰ نسخه

قیمت ۷۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۱-۶۳۱-۶

مراکز پخش:

دفتر مرکزی: خیابان شهید بهشتی، کوچه ۳۲، شماره ۳، تلفن و نمابر: ۳۷۷۴۰۰۰۴

پاتوق کتاب قم (نشد اول): خیابان شهید بهشتی، روبروی دفتر مقام معظم رهبری،

تلفن: ۳۷۷۳۵۴۵۱

پاتوق کتاب قم (نشد دوم): ابتدای بازار امین‌الوادی جمهوری اسلامی، نهاد نمایندگی مقام

معظم رهبری در دانشگاه‌ها، تلفن: ۹۰۴۴۰۰

پاتوق کتاب تهران: خیابان انقلاب، چهارراه کالج، تلفن: ۷۱۵۰۰۰۰۰

پاتوق کتاب شیراز: سی‌تری سینما سعدی، بین چهارراه ذوالنور و چهارراه مشیرنو، پلاک

۱۵۰، تلفن: ۷۱۱۲۳۴۴۶۱۵

پاتوق کتاب مشهد: چهارراه شهداء، خیابان آیت‌الله بهجت، نبش کوچه هاشمی،

تلفن: ۵۱۱۲۲۲۰۱۱۹

پاتوق کتاب کرمانشاه: چهارراه مدرس، خیابان پزشکان، پلاک ۲۲، تلفن: ۳۸۱۰۰۰۰۰

پاتوق کتاب کرمان: خیابان شهید مطهری، بین کوچه ۵۴ و ۵۶، تلفن: ۱۲۳۳۱۴۶۶

نمابر: ۲۳۳۱۴۶۸

پاتوق کتاب رشت: خیابان امام خمینی، روبروی بانک رفاه، تلفن: ۱۳۱۳۲۲۰۶۹۷

پاتوق کتاب تبریز: میدان ساعت، انتهای خیابان مقصودیه، جنب سازمان فناوری اطلاعات

شهرداری، تلفن: ۴۱۱۵۵۷۶۰۰۰

پایگاه اینترنتی: ketabroom.ir

نشانی اینترنتی: info@ketabroom.ir

تمام حقوق محفوظ است

فهرست مطالب

مقدمه

از نمایی نزدیک	۱۱
کتابی برای دیدار با سه انقلاب بزرگ تاریخ	۱۱

فصل اول: فرانسه

انقلاب برای جمهوری	۱۷
مروری مختصر بر انقلاب مردم در فرانسه	۱۷
سرزمین گل	۱۸
درباره‌ی سرزمین انقلاب	۱۸
آخرین شاهنشاهی	۲۱
سرانجام لویی‌ها در فرانسه	۲۱
آتش در خانه	۲۹
فرانسه در آستانه‌ی انقلاب	۲۹
نبرد دو قدرت	۳۳
درگیری مجلس مشورتی با شاه	۳۳
بشر حق دارد	۴۰
مهم‌ترین سند انقلاب	۴۰
جنگ جنگ تا جمهوری	۴۴
برپایی نخستین جمهوری در فرانسه	۴۴
انقلابی خشن	۴۸
گزارش شاهدهی عینی از خشونت	۴۸
حکومت آرزوها	۵۳
برقراری نظام جمهوری	۵۳
پایان انقلاب بزرگ	۵۹
دوران دایرکتورها و کنسول‌ها و امپراتورها	۵۹
صادرات ناپلئونی	۶۷
گسترش انقلاب با حملات ناپلئون	۶۷

فصل دوم: روسیه

۷۵	انقلاب با نسخه‌ی کمونیستی
۷۵	مروری مختصر بر انقلاب مردم در روسیه
۷۶	سرزمین بی مرز
۷۶	درباره‌ی سرزمین انقلاب
۷۸	استراتژی گسترش
۷۸	سلسله‌ی تزارها
۸۱	رو به اروپا
۸۱	آخرین تزارها
۸۵	بحران مدرنیته
۸۵	درباره‌ی روسیه‌ی مدرن
۸۸	شکست پیروز
۸۸	نخستین مترضان به سیستم تزاری
۹۱	تئوری‌های موازی
۹۱	الگوگیری از کمونیسم اروپایی
۹۵	یک شنبه خونین
۹۵	درباره‌ی حوادث انقلاب ۱۹۰۶
۹۸	شوراها‌ی بزرگ
۹۸	نتایج انقلاب ۱۹۰۶
۱۰۱	مرد آهنین
۱۰۱	آغاز رهبری لنین
۱۰۶	انقلاب کبیر
۱۰۶	روند اتفاق‌های انقلاب ۱۹۱۷
۱۰۸	جنگ جنگ تا انقلاب
۱۰۸	جنگ جهانی اول
۱۱۲	آخرین زورآزمایی
۱۱۲	اعلام نخستین حکومت جمهوری
۱۱۶	صلح - نان - زمین
۱۱۶	آمدن و رفتن دولت موقت

۱۲۲	عزم راسخ
۱۲۲	قیام مسلحانه بلشویک‌ها
۱۲۴	روز پیروزی
۱۲۴	آغاز حکومت لنین
۱۲۸	دنیای قشنگ نو
۱۲۸	وعده‌های انقلابی‌ها
۱۳۱	فرجام کمونیسم
۱۳۱	پس از لنین تا پایان جمهوری کمونیستی شوروی

فصل سوم: ایران

۱۴۱	انقلاب برای دین
۱۴۱	مروری مختصر بر انقلاب مردم در ایران
۱۴۲	سرزمین کهن
۱۴۲	درباره سرزمین انقلاب
۱۴۴	سلطان نو
۱۴۴	تلاش رضاخان برای مدرن کردن ایران
۱۴۹	خوشبختی کوچک
۱۴۹	دوران ضعف شاه جوان
۱۵۳	فرصت مرگ
۱۵۳	مبارزه برای اصلاحات ارضی
۱۵۹	قیام خونین
۱۵۹	نخستین گام‌های درگیری
۱۶۳	حراجی شاه
۱۶۳	مبارزه علیه سلطه
۱۶۵	آتش زیر خاکستر
۱۶۵	حکومت شاه بر مردم
۱۶۸	عصر طلای سیاه
۱۶۸	اوج قدرت و ثروت شاه
۱۷۳	آتش بر خرمن

۱۷۳	آغاز دوباره انقلاب
۱۷۶	دز چشم باد
۱۷۶	چهل‌های پیاپی و پیش‌رفت انقلاب
۱۸۳	هجرت امام و امت
۱۸۳	روزهای پرحادثه‌ی مبارزه
۱۸۶	فجر انقلاب
۱۸۶	روایت روزهای پرحادثه پیروزی
۱۹۰	خون و شمشیر
۱۹۰	حوادث ۲۲ روز بهمن
۱۹۴	یک کلمه کم نه بیش
۱۹۴	شکل‌گیری نظام جدید
۲۰۰	پس لرزه‌های زلزله‌ی بزرگ
۲۰۰	صندور انقلاب اسلامی

فصل چهارم: مقایسه

۲۰۵	از نوعی دیگر
۲۰۵	مروری بر شباهت‌ها و تفاوت‌های سه انقلاب بزرگ جهان
۲۰۶	بحران تئوری‌ها
۲۰۶	انقلاب ایران و تغییر نظریات
۲۱۳	آغازی دیگر
۲۱۳	پیدایش ره‌یافت فرهنگی
۲۱۷	بر سیاق سابق
۲۱۷	مروری بر مقایسه‌های سابق
۲۲۳	گام‌نه‌گام با گفتمان
۲۲۳	درباره مقایسه گفتمانی انقلاب‌ها
۲۲۹	اتفاق بزرگ
۲۲۹	گفتمان حاکم بر انقلاب مردم ایران

از نمای نزدیک

کتابی برای دیدار با سه انقلاب بزرگ تاریخ

وقتی می‌خواهیم کتابی بنویسیم و در آن انقلاب ایران را با انقلاب‌های بزرگ جهان مقایسه کنیم، کتابی را تصور می‌کنیم که در آن اول انقلاب را تعریف کنیم و بگوییم انقلاب بزرگ چه فرقی با انقلاب کوچک دارد. دوم زمینه‌های هر کدام از انقلاب‌ها را گزارش و مقایسه کنیم. سوم اهداف هر انقلاب را شرح دهیم و مقایسه کنیم. چهارم رهبران انقلاب‌ها را مقایسه کنیم و از سوابق‌های رهبری هر انقلاب بگوییم. پنجم از مطالبات مردم در هر انقلاب گزارشی تهیه و مقایسه کنیم. ششم درباره‌ی فراگیری انقلاب‌ها صحبت کنیم و هفتم درباره‌ی خشونت در انقلاب‌ها آماری ارائه کنیم. سخن گفتن درباره‌ی مخالفان انقلاب هم احتمالاً یکی از بخش‌های کتابی است که تصور می‌کنیم. رابطه با خارجی‌ها و طول مبارزه و نقاط عطف انقلاب هم از دیگر مواردی است که می‌توان گزارش و مقایسه کرد. مطمئناً می‌توان به این لیست موارد

دیگری هم افزود و در آن موارد هم انقلاب‌ها را مقایسه کرد.

در چنین کتابی نویسنده خود تاریخ سه انقلاب را می‌خواند و بعد موارد اختلاف انقلاب‌ها را مشخص می‌کند تا برای خواننده شرح و توضیح دهد؛ یعنی در چنین کتابی خواننده بدون آن‌که با انقلاب‌ها آشنا باشد می‌بیند که نویسنده در مقاطع و نقاطی آن انقلاب را با انقلابی دیگر مقایسه می‌کند. مطمئناً روش بهتر این است که ما از خواننده بخواهیم کتاب‌هایی درباره‌ی این سه انقلاب بخواند، بعد نگران را درباره‌ی تفاوت‌های این سه انقلاب با او مطرح کنیم. شاید هم بتوانیم این سه انقلاب را در سه کتاب جدا جدا برای مخاطب روایت کنیم و بعد در کتاب چهارم، درباره‌ی تفاوت‌های آن‌چه او در این سه انقلاب خود دیده است با او صحبت کنیم. شاید همین دلیل باشد که کسی تاکنون این کار را نکرده است ترس از نخواندن باشد. این‌که به گونه‌ای می‌توان توقع داشت کسی کاری با این حجم را بخواند.

ما سعی کرده‌ایم این کار را در یک کتاب انجام دهیم؛ یعنی در سه فصل نخست کتاب، روایتی مختصر از این سه انقلاب ارائه کرده‌ایم. در فصل آخر درباره‌ی شباهت‌ها و تفاوت‌های این سه انقلاب سخن گفته‌ایم. در نگاه ما، این سه انقلاب حاصل شرایط جغرافیایی، تاریخی و انسانی متفاوتی هستند. یکی در اروپای غربی و در آغاز دوران مدرن شکل گرفت؛ آن زمان که همه تصور می‌کردند با مدرن شدن به سعادت رسیده‌اند. دومی در شرق اروپا در سرزمینی بسیار بسیار پهناور و در زمانی که عصر مدرن با بحران مواجه شده بود و همه تصور می‌کردند تنها نسخه‌ی سعادت نسخه‌ی مارکس است، به وقوع پیوست. و دیگری میان مسلمانان شیعه در خاورمیانه که مهد تمدن‌های مختلف بوده است؛ در سرزمین کهن ایران.

ما در هر سه روایت از گذشته آن سرزمین شروع کرده‌ایم و از شرایطی که مردم را آرام‌آرام به این نتیجه رساند که تنها راه تغییر انقلاب است، در هر فصل زمینه‌ها،

مراحل و اهداف مردم را از به خیابان آمدن و کشته شدن برای به وجود آوردن تغییر بزرگ گفته‌ایم و تلاشمان این بوده است که خواننده با خواندن همین روایت‌ها خود متوجه تفاوت و اختلاف خاستگاه و خواسته‌های انقلابی‌ها بشود. سعی کرده‌ایم روایت‌مان را به منابع متفاوت و دست اول مستند کنیم تا مخاطب را از نزدیک با صحنه‌ی حوادث پیش از انقلاب و حین انقلاب و حتی بعد از انقلاب آشنا کنیم تا خودش تفاوت‌های رهبری در هر انقلاب، میزان مشارکت مردم در هر انقلاب، میزان خشونت انقلابی‌ها و مخالفانشان در هر انقلاب و حضور و عدم حضور غریبه‌ها در هر انقلاب را ببیند. و این‌گونه از نزدیک اهداف انقلابی‌ها و رهبرانشان و به‌خصوص گفتمان غالب بر آن انقلاب را دریافت کند.

سپس در پایان کتاب برای خواننده‌ای که روایتی از این سه انقلاب را خوانده است از گفتمان‌های حاکم بر هر انقلاب گفته‌ایم. خواننده‌ای که خوانده و دیده که این سه انقلاب سه انقلاب بزرگ بودند که اثر فراوانی هم بر دیگر کشورهای دنیا گذاشته‌اند در فصل آخر با گفتمان حاکم بر هر انقلاب آشنا می‌شود تا ببیند که شباهت‌ها و تفاوت‌هایی که خودش در فصل‌های کلی خواند چه نسبتی با گفتمان‌های حاکم بر هر انقلاب دارد؛ گفتمان لیبرالی حاکم بر انقلاب فرانسه، گفتمان کمونیستی حاکم بر انقلاب روسیه و گفتمان دینی حاکم بر انقلاب ایران. پس باید بر اساس گفتمان غالب هر انقلاب نسبت به میزان تأثیرگذاری آن انقلاب بر دیگر کشورها و انقلاب‌ها سخن گفت؛ یعنی همان‌طور که انقلاب‌های ملی‌گرا و لیبرال‌خواه اروپای قرن هجده متأثر است از انقلاب فرانسه و انقلاب‌ها و تحرکات کمونیستی قرن بیستم به‌شدت متأثر است از انقلاب روسیه، انقلاب‌ها و تحرکات دینی این قرن هم متأثر است از انقلاب دینی مردم ایران. پس همان‌طور که لازم نیست مردم پرتغال بگویند ما از فرانسه الگو گرفته‌ایم و چه بسا این را انکار هم نکنند، اما ما می‌بینیم که این دو در یک گفتمان هستند، مردم مصر و تونس هم

در میدان انقلاب

لازم نیست بگویند ما از انقلاب ایران الگو گرفته‌ایم؛ چون اگر با آن انقلاب‌ها هم ۱۴

آشنا شویم می‌بینیم که ذیل گفتمان دینی اتفاق افتاده‌اند. کاری که امید است

در کتابی دیگر آن را به سرانجام برسانیم.

www.ketab.ir